

Izhaja dvakrat na teden.
Velja za celo leto \$3.00
Published every weekly.
Subscription \$3.00 yearly.

EDINOST

"EDINOST"
1849 W. 22. St.
Telephone:
Canal 98.
Chicago, Ill.
ZA RESNICO IN PRAVICO.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

ŠTEV. (No.) 73.

CHICAGO, ILL., PETEK, 16. SEPTEMBRA, 1921.

LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 390) authorized by the Act of October 6 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

AMERIKANSKE NOVICE

STRAŠNI UMOR V CHICAGO.

Kakor poročano zadnjič, našli so v reki Des Plaines mrtvo truplo trgovca Dougherty, prodajalca avtomobilov Packard Co. in drugo truplo Ausmusa njegovega tovariša so našli v garagi zakopano pod nekim starim avtomobilom. Neki 23 letni Harvey Church, ki je prejšnji dan "kupil" avtomobil od te kompanije in je s tema dvema prodajalcema odšel iz trgovine na svoj dom, je bil takoj osumljen umora in aretiran. Po 48 urah izpraševanja je priznal umor. Toda v njegovi izpovedi je bilo marsikaj, česar si policija ni zuala razložiti, kar je bilo jako nejasno. Takoj se je sumilo, da vsega, kar je izpovedal Church, ni mogel sam izvršiti. In res po daljšem izpraševanju je Church priznal, da je imel pri tem strašnem umoru dva pomagača, nekoga Leona Parksa in Williija Wilderja. Vsi trije skoraj ene starosti. Policiji se je posrečilo, da je takoj našla Parksa, ki je kmalu priznal, da je sokrivca tega zločina, mej tem ko Wilderja do danes, torek večer, še niso našli. Vendar policija v kje je in vsak čas ga upajo, da ga bodo zagrabili. Church je še enkrat prišel pred izpraševalnega sodnika in tam je dopolnil svojo dosedanjio izjavo. Povedal je, da je pravzaprav Parks naredil načrt za cel zločin, češ, da mu je prvi sprožil miselj, da bi ukradli avtomobil in tako prišli do denarja. Ko sti obe žrtvi druga za drugo stopili v pritličje Churchove hiše na 2922 Fulton Street, sta takoj oba pomagača Parks in Wilder nastavila vsak od ene strani svoj samokres nanju in tako se seveda uboga žrtev ni mogla ganiti. Ko so vsako žrtev uklenili, so vsakega zadržali z vrvjo in potem še ubili.

Ko je Parks izpovedal svojo zgodbo umora in mu je preiskovalni sodnik ponudil izpoved, da bi jo podpisal, ni hotel tega storiti.

VPLJIV OČETA NA MORILCA CHURCHA.

Kolik vpljiv ima oče tudi na pokvarjenega sina, morilca, kaže slučaj Churcha. Policija je takoj vedela, da je moral Church imeti sokrivce pomagače. Toda nikakor ga niso mogli pripraviti do tega, da bi bil izdal svoje sokrivce. Cele ure so ga niso mogli pripraviti do tega, da bil izdal svoje sokrivce. Cele ure so ga izpraševali, na vse mogoče načine ga zvižali, vse je bilo zastonj. Ko je preiskovalni sodnik videl, da ne opravi ničesar, izmislil si je novo sredstvo spraviti iz fanta popolno izpoved. Šel je v ponedeljek zvečer na Churchov dom, kjer je našel njegovega 62 let starega očeta.

"Mr. Church, sin je vse priznal," mu je rekel.

"Me veseli, da je priznal svojo krivdo," je rekel žalosten oče, "strašno je to, vendar ne bi rad, da bi še bolj grešil z lažjo, da bi skrival resnico. Ne bi hotel sina, ki bi lagal v tako resni stvari, kakor je ta."

Ko je prišel preiskovalni sodnik nazaj k Churchu v hotel, kjer so ga imeli, mu je rekel: "Harry, ti maš izvrstnega očeta. On ti vrjame. On zaupa va te in pravi, da je vesel, da si vse priznal in povedal celo resnico, če tudi še bolj boli njegovo srce in srce tvoje matere."

Priskovalni sodnik je takoj opazil vidno zadrego na njegovem obrazu. Takoj je vedel, da ga je zadel v živo in da je res, da ni povedal vse po pravici. Zato je ponovil še večkrat

besede: "Tvoj oče je rekel, da je zelo vesel, da si izpovedal celo resnico in mu je to v tolažbo."

Pustil ga je, da je večerjal. Toda ni še dobro Church povečerjal, ko je telefonal preiskovalnemu sodniku in ga povabil, naj pride on in njegov tajnik nemudoma k njemu, da ima nekaj povedati. Preiskovalni sodnik je takoj poslal po Leona Parksa, ki je bil na sumu, da je sokrivca. Tedaj je izpovedal vse.

Preiskovalni sodnik je rekel, da je opazil na fantu, kako je želel vse izpovedati in si tako olajšati svojo težko vest.

"Norton," je rekel, "vse bom izpovedal in povedal celo resnico. Nič več se ne bom lagal. Očeta pa že ne smem še s tem žaliti."

Tako je vpljiv očeta pripravil sina do popolne izpovedi.

NOV UMOR V CHICAGO.

Še je celo mesto razburjeno radi umora dveh prodajalcev Packard avtomobilov Daughertyja in Ausmusa, že je drug umor tukaj. Danes so našli v Calumet Sag kanalu novo mrtvo truplo. Mrtvec je moral tehtati okrog 185 funtov in je bil nekako 35 let star. Globoka rana mu je zijala nad očmi, kar dokazuje, da je bil človek umorjen.

VELIKANSKE ŠTEVILKE ŽRTEV V TEXASKI POVODNJI.

Houston, Tex., 13. sept. — V kolikor se je sedaj moglo doznati, je število žrtev, ki so poginili v vodi pretekli teden, veliko nad 300. Okolica v velikosti 30 tisoč štirjaških mil je bila popolnoma poplavljen. Nad 10 milijonov škoda je že sedaj. V katedrali sv. Ferdinanda v San Antonio bo v ponedeljek Requiem za vse katoliške žrtve. Veliko tisoč ljudi je brez strehe. V posebnih "kempah" skrbe za nje in jim dajo svega, kar potrebujejo, dokler si ne pozidajo nazaj svojih domov.

NOVE TEŽAVE PRI STAVBINSTVU.

Pretečni teden se je celo mesto Chicago oddehnilo veselo, ko je izvedelo, da je sodnik Landis dal svojo izjavo kot sodnik glede delavskih plač stavbinskih unij. Vse je mislilo, da bodo delavci za sedaj sprejeli znižanje plač, kakor jih je uredil sodnik Landis in šli na delo, potem pa nadalje vodili pogajanja med seboj z delodajalci. Toda vse unije so zavrgle odredbo sodnika Landisa. Tako je najbrže za letošnjo jesen vsako zidanje onemogočeno in tako smo tudi mi s svojo šolo zopet tam, kjer smo bili.

Sodnik Landis je sicer sporočil s svojih počitnic, da je pripravljen priti takoj nazaj v mesto, kadar bi ga hoteli, vendar se najbrže ne bo posebno žuril, ker vidi, da se ne da veliko doseči.

PRVI LETOŠNJI SNEG.

Montana, zlasti severni deli, so videli prvi sneg. Temperatura je padla jako nizko na 34 stopinj in v Heleni so imeli dež in sneg. Vrhovi okrog mesta Helena so bili beli.

RAZPOROKE V CHICAGO.

Ena razporoka na vsake štiri poroke imamo v Chicago, kar je nekaj groznega in kaže kako nizko smo padli v morali. Od 1. septembra 1920 do 1. septembra 1921 je bilo izdanih 40.000 ženitvanjskih dovoljenj. V tem istem času je bilo pa v Chicago nad 8.000 raporok.

RAZGLED PO SVETU

IRSKA.

Veliko razočaranje je zavladalo po vsem svetu in na Angleškem se je cela Anglija oddehnila, ko se je izvedelo, da je republikanski parlament Irske sprejel ponudbo ministerskega predsednika Lloyda Georgea, da bi prišli zastopnik Irskega naroda v London, kjer bi se posvetovali o pogojih, pod katerimi bi se Irska pomirila bi se spor med obema narodoma poravnal. Še bolj se je vse razveselilo, ko se je izvedelo, da so Irci pripravili ostati pod angleško krono, če tudi morda na posebni podlagi ureditve tega razmerja. Zadnje čase se govori, da bo Irska zahtevala od Anglije, da sprejme isto in enako razmerje, kakor je bilo nekaj med Avstrijo in Ogrsko.

PREMOŽENJE HABSBUROVCEV V ROKAH AMERIKANČEV.

Paris, 13. sept. — Pogajanja so bila danes zaključena, po katerih je vsa posestva nadvojvoda Friderika, v vrednosti 200 milijonov, prevzela neka ameriška kompanija, v kateri so Karol Sabin, Leonard Replogge, Frank Munsey, Tomas Fleder in še več drugih bogatih Amerikančev. Ta posestva so razstresena po celi bivši Avstriji. Obsegajo veliko mlekarn, sirarn, žag, lesnih trgovin, tovarn najrazličnejše vrste. Nad en milijon akrov zemlje obsegajo ta posestva. — Ubogi Habsburgovci! Ni čuda, če se jim tako sline cede po "dragi" Avstriji.

ŠVICA IN KAROL HABSBUROV.

Geneva, 13. septembra. — Švicarska vlada je odločila Karolu Habsburgu posebno pravico, da mu je priznala, da je njegovo posestvo internacionalno, da mu toraj ni treba plačati državnega davka. — Kakor poročajo, stane Karola njegovo življenje v Švici vsako leto nad en milijon 225 tisoč frankov.

ŠPANSKA OFENZIVA PROTI MAROKANČEM.

Madrid, 13. sept. — Danes je začela Španija veliko ofenzivo proti upornim rodovom v Maroco v okoličici Melila.

BELORUSI SO SE UPRLI.

London, 13. sept. — Kakor poročajo razni listi, so se Belorusi uprli boljševiškem režimu. Vstajo je povzročilo rekviriranje hrane od strani boljševikov. Ko so Malorusi videli, da jim hočejo pobrati s silo še oni živež, ki ga še imajo, so se uprli. Ubili so več komisarjev, ki so prišli rekvirirati. Tako so sedaj po celi Rusiji umori komisarjev na dnevnem redu. Ko bi ljudstvo dobilo samo primerne voditelja, takoj bi se cela Rusija dvignila proti boljševikom. — Čudno, da ne marajo rdečih nebes.

KITAJSKA PROTI JAPONSKI.

Peking, 13. sept. — Kitajska je odločena, da se bo uprla vsakemu sodelovanju z Japonsko. Tudi se bo uprla odločitvi glede Šantunga. Pogodbo velevlasti v Versailles, ki da je Japonski vso pravico nad Šantungom, smatra Kitajska za protipostavno.

TURKI POKLALI SRBE.

V Novem Bazaru so Turki poklali več Srbov. Tudi v Hercegovini in v Makedoniji so jih veliko pomorili. Vseh ubitih Srbov je nad

800. Oborožene tolpe mohamedanov so napadle vojaške državne čete. — To ima sedaj vlada za to, da je kupila Mohamedanske glasove. Takoj so ji Mohamedani vrnili.

V POMOČ RUSIJI.

Moskva, 14. septembra. — Prihodnji teden se začne pravo rešilno delo med ruskimi stradajočimi pokrajinami. Cela Rusije je vabljen, da sodeluje pri tem delu. Vse naj zbira denar, zbira jestvine in obleko, da bode odbor delil med stradajoče. Po vseh mestih, kjer ni lakote, se bodo prirejali koncerti in posebne zabave za stradajoče. Nad 135 milijonov rubljev so že nabrali sklada. Nad 3 milijone ljudi prebiva v pokrajinah, ki so prizadete po lakoti.

MORILEC JEK, BAJE SLOVENECE OBEŠEN.

V Dillon, Mont. je bil obešen morilec šerifa Wymana, neki Albert Jek, ki se je imenoval tudi Davis. Father Gallagher mu je zjutraj prinesel še sv. obhajilo in ga spremil na vislice. Predno mu je rabel vrigel kapo čez glavo, segel mu je še v roke in rekel: "Good bye! Dobro rečo! Bog Vas blagoslovi, rabelj!"

GLAVNI MORILEC IN VODJA CHICAŠKIH UMOROV VJET.

Chicago, 14. sept. — Tudi zadnje izpovedi obeh morilcev Church in Parks niso bile popolne, kakor se je sedaj s ikazalo. Obdolžila sta nekoga Wilderja, da je storil glavno delo pri umorih, da je on bil ki je zadal smrtne udarce obema žrtvama. Toda Wilder se je izjavil, da ni to res. In policiji se je res posrečilo, da je našla glavnega voditelja, ki je naredil cel načrt za umore in ki je vodil celo stvar in to je neki Walker. Ta je bil obdolžen reparstva in bi imel biti sojen pretekli, drugi dan po umoru. Njegov gospodar, lastnik garage, je položil zanj kavcijo. Toda tisto noč po umoru je izginil in njegov gospodar je zapadel davcijo \$5.000.00. Tako je sedaj policija prepričana, da je Walker in ne Wilker tretji mož, ki je bil glavni morilec.

AMERIŠKI SLOVENCJI PODPLAJTE SVOJE PODJETJE KATERO EDINO SE BORI ZA VAŠE INTERESE!

SEDAJ JE ČAS!

..Da, sedaj je čas, da se spomnimo svojih sorodnikov v domovini in jim pošljemo kak dar, kajti jugoslovanske krone se tako nizko padle, da je vredno sedaj se poslužiti te prilike in poslati domov denar sedaj!

Poslužite se pa pri tem samo svojega delavskega podjetja "Edinost" in pošljite po tem podjetju, ki je popolnoma varno in zanesljivo. Vsak, kedor je poslal po tem podjetju, vsak je bil zadovoljen.

Zastopniki svetujte vsakemu naše podjetje in jim pomagajte pri pošiljanju denarja na naše podjetje!

Delavci, podpirajmo svoje delavsko podjetje!

Cene se ravnaajo po najnižjem dnevnem kurzu.

Za jugoslovanske krone:	Za italijanske lire:
500 kron . . . . . \$ 2.75	50 lir . . . . . \$ 2.60
1,000 kron 5.50	100 lir 5.10
5,000 kron 26.00	500 lir 24.00
10,000 kron 52.00	1,000 lir 48.00

Pisma naslovljajte:

EDINOST

1849 W. 22nd Street CHICAGO, ILL.

Novice iz Jugoslavije.

Odkritje spominske plošče dr. Lovru Pogačniku, bivšemu poslancu, bivšemu predsedniku Orlovske zveze, se je vršilo na najslajnejši način v Kamnigori. Proslava je otvoril č. g. L. Arh, gimn. profesor 15. avg. 1921. Nastopili so politični govorniki iz Ljubljane in slavili ranjkega kot praktičnega katoličana, kot navdušenega vzor-orla, kot človeka-idealista. Slava spominu dr. L. Pogačniku.

Konferenca Protiča, Radiča in Trumbiča. Narodni poslanci Stojan Protič, Stipica Radič in dr. Ante Trumbič so se 14. avg. sestali v Rogoški Slatini. V dve uri trajajočem razgovoru so v popolnem zaupanju izmenjali misli in izrekli svoja mnenja o vseh narodnih in državnih vprašanjih. Sklenjeno je bilo, da se v kratkem skliče zbor vseh poslancev hrvatskih strank, da se obravnava o hrvatskem vprašanju in da se najde izhod iz današnje kritične situacije.

Največji greh v državi je, da se parlament ne zaveda svoje prve in glavne naloge: da bi zahteval in obravnaval in sicer temeljito državni proračun. To dejstvo nas najbolj diskvalificira pred svetom, jemlje vsak ugled in vse zaupanje, razjeda pa nas tudi na znotraj. Ta nesposobnost in brezbržnost parlamenta omogočuje tudi takšno zapravljivo gospodarstvo, kakoršno imamo sedaj, in je vzrok, da propada kupna vrednost dinarskolazikronskega denarja. Kokodajskali so in kokodajskali ter izlegli gnjili zaprtek, ki mu pravijo sedaj centralistična ustava, ki ne zadovoljuje ne ogromne večine Slovencev, ne Hrvatov in tudi velikega dela Srbov ne. Ko je bilo to delo končano so pa šli ministri in poslanci na zaslužene počitnice.

Katoliški učitelji, ki hočejo ostati zvesti svojim krščanskim načelom in po teh vzgajati našo dečo, trpijo veliko preganjanje. Svobodomiselnost večina višjega šolskega sveta hoče polagoma vse izriniti iz služb in podeljuje službena mesta samo svobodomiselnem. Le nekateri so našli toliko milosti v očeh teh “svobodoljubov,” da so dobili še službo. Naše ljudstvo je dolžno, da gre krščanskim učiteljem povsod na roko in jih podpira, svobodomiselnost učitelstvo pa dosledno prezira. Sami si morate pomagati, če hočete rešiti svoje otroke!

Tovarne orožja. Francosko-srbski konsorcij je zaprosil od vojnega ministra koncesijo za zgraditev treh tovarn orožja in municije v Jugoslaviji. Jugoslovanska vlada bode koncesijo gotovo dovolila.

Liberalno učiteljstvo za versko šolsko vzgojo. Splošno učiteljsko društvo za Nemčijo, ki je popolnoma liberalno, je priredilo med svojimi člani glasovanje o predmetu: Verski pouk v šoli. Izid tega glasovanja je presenetil vse kroge, kajti 90 odstotkov vseh učiteljev je glasovalo za strogo konfesionalni verski pouk v šoli pod neposrednim cerkvenim nadzorstvom. Tako učiteljstvo v Nemčiji! Kakšnega mnenja so pa njihovi stanovski tovariši v naši državi?

Ubogi davkoplačevalci. Svetozar Pribičević je zahteval za reorganizacijo orožništva in policije izvanredni kredit v višini 6 milijonov dinarjev. Poleg tega je odobril ministrski svet, v katerem sedita Pucelj in Kukovec, poseben kredit za pomnožitev tajne policije v Beogradu. “Vse za policijo in žandarmerijo,” to je geslo sedanjega ministra policije. **Ubogi davkoplačevalci!**

Minister dr. Kukovec ima za naše uboge invalide skoro vsaki mesec kako novo naredbo, seveda samo na papirju in v “Jutru,” a izpolnil še doslej ni nobene. Sedaj naznanja naš minister socialne politike, da bo razdelil invalide celotne kraljevine na kategorije delovne nesposobnosti, in jim bo po tej razpredelbi odmeril invalidno pokojnino. Vedno nove naredbe o invalidnih podporah so samo za žurnalistiko, da javnost čita, da naš dr. Kukovec ni čisto zadremal v svoji ministrski — telesni obsežnosti.

Protidržavni svetniki. Kako daleč oslepi človeška strast, kaže ta-le slučaj, ki ga priobčuje med glosami zagrebški “Večer”: Višji policijski kapetan g. Eremić v Somboru je nekega dne poslal fratrom karmeličanom oster ukaz, da morajo iz glavnega oltarja v najkrajšem roku odstraniti kip sv. Štefana, ravno tako s cerkvenega pročelja. Ta ukaz je g. višji policijski kapetan utemeljil s tem, da so ti kipi mažarskega obeležja in da ob današnjih izpremenjenih razmerah zanje v državi SHS ni mesta. — Koliko nerodnosti ni že zakrivila prevelika “službena” vnema!

Proti kulturnemu boju. Francoski socialist Gustav Herve piše v svojem listu “La Victoire” povodom dohoda papeževga nuncijsa za Pariz: “Republika se je odrekla svoji stari protiklerikalni politiki. Kadar mora država popraviti svoje finance, izvršiti versajski ugovor proti Nemčiji, udeležiti oblast nad kolonijami, uresničiti velikansko delo socialnih reform, ima hvaležnejšega dela nego žreti duhovnike.” — Te besede bi morali premisliti tudi Pašič in Pribičević.

V Jugoslaviji dela zunanjo politiko po zahtevu Dr. H. Dvor, ki je neodvisen in minister za zunanje zadeve. Da ima minister za zunanje zadeve glavno in vodilno besedo je popolnoma pravilno ali ministrva dolžnost bi bila, da se pravci zunanje politike določajo v širšem krogu vladinim in se neprestano kontrolirajo po parlamentu. A v Jugoslaviji se to dosledno in načeloma zanemarija. Narod in parlament ne izvesta ničesar o oficijelni politiki, ona se določa absolutistično od ene same osebe, narod ima samo pravo, da nosi ves riziko za absolutistični režim v upravi zunanje politike.

Žid ima povsod prednosti. Poslanec Slov. Ljudske stranke dr. Šimrak je vložil na vojnega ministra sledečo pritožbo: Druga četa I. bataljona 13. pešpolka v Splitu je 29. julija 1921 na dan sv. Petra in Pavla, ki se v katoliški cerkvi praznuje kot velik praznik, morala na vaje na Petrovo poljano pri Splitu. Pešec Stjepan Subotič je zaprosil v imenu svojih katoliških tovarišev g. podpolkovnika Bajalovića, da jih pusti v cerkev. Ta pa je na prošnjo odgovoril: “Kakovo Petrovo? Nema Petrova kod mene, ni cerkve! Marš deset dana u zatvor!” Ko je o tem čul kapetan Gojko Jovanović, je tudi on obsodil Subotiča in še pet do šest pešcev katoliške vere na pet dnevni zatvor ali zapor. Nadalje ugotavlja poslanec dr. Šimrak v svoji interpelaciji, da se pod komando teh dveh gospodov dogajajo večkrat slučajki ki so znak protizakonite nestrpnosti proti vojakom katoliške vere. Isti kapetan Jovanović je edinemu židu svoje čete na dan njegovega praznika dovolil, da praznuje in odide iz vojašnice.

Poslanec zahteva od ministra, da se ravnaje z vojniki v Splitu preišče, ker je sam minister že obljubil v ustavnem odboru, naj mu poslanci naznanijo vse slučaje. Interpelant ugotavlja ončno, da je n. pr. 3. bataljon na dan sv. Petra in Pavla imel cel dan prosto — so vojniki mogli v cerkev. Tedaj zadene krivda le poveljstvo 1. bataljona, ki vsled tega zasluži strogo kazen.

Vzgleden Sokol. V Ljubljani na Bregu je v nedeljo, dne 24. t. m. ob pol osmih zjutraj šel nek Sokol v kroju v spremstvu malega otroka. Ker je začelo deževati, je ta vzgledem Sokol glasno izustil te-le bogokletne besede. “Proklet, hudičev Bog, da je dal dež.” Katoliški slovenski starši, pomnite, da ni prostora za vaše otroke v vrstah brezverskega Sokola!

Umestna odredba. V Bosni in Hercegovini se je grda razvada preklinjanja, psovanja in priduševanja tako rozpasla, da je bosanska deželna vlada izdala naredbo, ki določa, da se vsak tozadevni prestopnik kaznuje z globo od 200—1000 kron ali z zaporom od 3 dni do 1 meseca. Tudi v Sloveniji bi bila taka naredba v svrhu zaščite javne morale nujno potrebna.

Koliko živine je v naši državi? Po najnovejšem štetju imamo v naši državi 1.458.000 konj in mul, vrednih 11.664 milijonov K, 5.496.000 glav goveje živine vredne 21.984 milijonov K; 4.849.000 svinj, vrednih 9698 milijonov K; 2.448.000 ovac in koz, vrednih 489 milijonov K. Celokupna vrednost znaša 46 milijard 278 milijonov in 600.000 K.

RAZNO.

25-letnica Roentgenovih žarkov. Nedavno je minulo 25 let, odkar je profesor dr. Konrad Roentgen izvestil javnosti o svojem razkritju takozvanih x-žarkov. To razkritje je postalo silne važnosti, ne samo za fiziko in prirodoslovne znanosti, marveč na poseben način tudi za medicino. Razen dragocene vporabe Roentgenovih žarkov pri presojanju poškodovanih kosti je neprecenljive vrednosti tudi pri zdravljenju raznih notranjih ran, predvsem raka.

Peter Boborykin umrl. 12. avg. je umrl najstarejši med sedaj živječimi romanopisci, Peter Dimitrijevič Boborykin. Rojen je bil 1836.

Ruski zgodovinar F. F. Zeegl je umrl v 76. letu pred nekoliko dnevi. Bil je okoli 30 let profesor pravnih slovanskih starožitnosti na varšavskem vseučilišču. Za boljševiškega režima je bil profesor na donskem univerzitetu v Rostovu, kjer je tudi umrl.

Ruski pesnik Aleksander Blok umrl. Preko Helsingforsja javljajo, da je v Petrogradu umrl začetkom tega meseca na skorbutu in vsled stradanja ruski pesnik Aleksander Blok. Blok je mislil odpotovati s svojo ženo na Finsko in sovjetska vlada mu je že odobrila to potovanje. Smrt mu je zadušila vse načrte.

Pobilanje alkoholizma. V mestu Lausanne v Sviči je bil otvorjen 16. kongres za pobijanje alkoholizma. Kongresa so udeležuje čez 3500 oseb. Otvoritveni seji je tudi prisostvoval predsednik švicarske ljudovlade.

ŠIRITE LIST “EDINOST”!

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Rojakom Slovincem v Chicagi, So. Chicagi, Jolietu in po vsej državi Illinois, naznanjamo, da jih bo te dni obiskal naš zastopnik **Mr. Leo Mladich**, kateri je poblaščen pobiratinaročnino za naše liste Ave Maria, Edinost in Glasnik Presv. Srca Jezusovega in sploh vse, kakor oglase in drugo, kar je v zvezi z našimi listi.

Našim cenjenim naročnikom in dobrotnikom ga najtopleje priporočamo, ter jih obenem prosimo da mu grejo na roko v vseh ozirih.

Uprava Ave Maria, Edinosti in Glasnika P. S. J.

J. KOSMACH
1804 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Rojakom se priporočam pri nakupu raznih

BARV, VARNIŠEV, ŽELEZJA, KLJUČAVNIC IN STEKLA.

Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj, pokladam stenski papir. Najboljše delo, nanižje cene. Rojaki obrnite se vselej na svojega rojaka!

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanjske slike.

Da imamo na razpologo za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534.

DVE LETI DELA IN VSPEHA. 1919-1921

Ob nastopu meseca avgusta je imela tvrdka ZAKRAJŠEK & ČEŠARK za seboj leto trdega dela in pa tudi vspeha.

Okrog 2. avgusta 1919 je njen ustanovitelj Leo Zakrajšek prišel v New York iz Milwaukee, Wis., sam si izposloval potrebna zastopstva, odprl urad in se lotil dela z zaviranimi rokavi v zavesti, da točno, pošteno in vstrajno delo mora prinesiti vspeh.

V teku dveh let je ta tvrdka odpremila v Evropo nad petnajst sto potnikov, nad petato potnikov je prišlo z njenim posredovanjem iz starega kraja in blizu tristošest dolarjev je bilo poslanih skozi njo.

V dveh letih je iz skromne potniške pisarne postalo bančno podjetje, ki posluje pod državnim nadzorstvom in ima svoje direktne bančne zveze z Ljubljano, Mariborom, Zagrebom, Trstom in Dunajem.

Za tak rekord bodi v prvi vrsti izrečena zahvala številnim prijateljem in zagovornikom.

Na podlagi dosedanjih pridobitev pa je ta tvrdka danes bolj kakor kdaj prej v stanu biti na službo onim, ki:

- ki potujejo v domovino;
- ki žele dobiti svojce iz starega kraja ter onim, ki hočejo poslati denar v stari kraj, kakor tudi onim,
- ki imajo kake druge posle s stari krajem.

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite na:

Zakrajšek & Češark
SLOVENSKA BANKA

70 Ninth Ave. (med 15th in 16th St.) New York, N. Y.
TELEFON: Watkins 7522.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom znanecem in prijateljem, da nam je nemila smrt vzela našega ljubljenega sinčka oz. brata

ANDREW BATTISTIG,

ki nam je v Gospodu zaspal 11. septembra ob 10. uri dopoldne, star 16 mesecev. Najprisrčnejše se zahvaljujemo vsem onim, ki so nas tolažili ter nam darovali krasne vence, in ki so spremili ljublenega sinčka k zadnjemu počitku. Vsem skupaj Bog plačaj. Ti pa, nepozabljeni naš sinček, v miru počivaj! Naj ti bode zemljica lahka, dokler se v nebesih skupaj ne snidemo.

Zalujoči ostali

Andrew Battistig, oče;
Jennie Battistig, mati;
Josephine Battistig, sestrica.
Chicago, Ill.

(Nadaljevanje od 2 strani.)

Dotična gospoda so bili voditelji katoliških Slovencev do danes. Nas so napadali in prezirali in proti nam so delali samo zato, ker so se bali za to svoje vodstvo. Kakoršini so pa voditelji, tako ljudstvo. In to je tista velika obdolžitev, katero smo zadnjič izrekli in katero danes ponavljamo. “Prosveta” piše in se baha, kako so razni protiverski fanati s pomočjo Slov. Narodne jednote zasejali med naše ljudstvo boljše vizem in odpad od vere. Ti gospodje so pa imeli in še imajo katoliško jednoto v rokah, koliko so pa oni dosegli za katolicizem ž njo? Veliko bi bli lahko dosegli, vse, da, vse bi bili dosegli, ko bi ne bili igrali “njih čudne politike.” Poglejte po naših katoliških župnijah! Seštejte, v koliko župnijah nimajo “trubla”? v koliko katoliški Slovenci sami delajo proti cerkvi in proti veri, v koliko bi se ne pajašili z nasprotniki, bi ne naročali njih protikatoliških listov? Vprašajte slovenske župnike, kedo jim dela truble. To so sadovi zaspanosti in grešne lenobe od naše strani. Kaj smo pa storili, da bi bili Slovence ohranili versko zavedne? da bi bili parirali velikansko, bogato plačano, propagando nasprotnikov? Ali jim ni bila Zveza Katol.-Slovencev humbug? Ali ni bila duhovska zveza humbug? Ali niso bila društva Najsvetejšega imena humbug? Ali ni bilo odločno katoliško časopisje humbug? — Kedor pa veter seje, ta burjo žanje.

Spominjamo se prav dobro, ko smo pred 12 leti že klicali in dramili ameriške Slovence in jih opozarjali na nevarnosti, katere prete njih veri. Bili smo fanatiki! Imamo pismo katol. duhovnika, ki nam je odgovoril na to, da je to samo naš “kranjski klerikalizem”. Opomnimo na članek v Glasilu K. S. K. J. kjer je se reklo, da je katol. organizacija katoliškega ljudstva neumnost, da ni treba shodov, da je cerkev dovolj. Cerkve danes imamo, te se pa praznijo, zmede se širijo in duhovniki imajo vedno večje težave po farah. Žetev gre v klasje.

Zato nas je to zelo razveselilo in posvetil nam je žarek upanja, ko smo videli, da je “Am. Slovenec” priznal verske zmede. Ko jih je priznal, upamo, da se bode zavedel vsaj sedaj svoje dolžnosti, da kot katoliški časnik skuša najti sredstev, da se te zmede zboljšajo in popravijo. Ko bode pa to, potem bomo pa kmalu skupaj in si bomo podali roke, sicer pozno, ko je že veliko amujenega in izgubljenega, vendar se bo pa dalo še marsikaj rešiti.

Mi nismo nikdar bili proti “Amerikanskemu Slovincu,” nikdar ga nismo napadli mi, pač pa vedno priporočali in ga skušali spraviti naprej, da bi bil on šel v boj, da bi mi šli samo za njim in samo njemu pomagali. Pa bolj, ko smo ga prosili, bolj nas je bil.

Če pa spremeni svojo taktiko, za kar ga lepo prosimo vspricho teh “naših verskih zmed,” potem bomo pa šli lahko skupno na delo v našo skupno korist, za našo vero in narod.

krpala Lukcu raztrgano hlačnico. Obe dekli sta bili zgovorni in veseli, kakor redkokdaj, in sta na dolgo pripovedovali, koliko merijo v pas praški pri sestri in kako je plejnala pšenica na Rezinem domu.

Ančka je skrivaj pogledovala na uro in se bala, da ni vedela, zakaj. Ko je prišla krpo, se ji je začelo zdehati, da je Špela skoro huda vstala in ji zamerila: “U, zaspanka! Pojdiva, Reza!”

Ančka je šla za njima z lučjo v vežo, zaklenila velika vrata, jima voščila lahko noč in se vrnila na zadnje duri. Tamkaj je prišla zapah, da ga zarine. Toda kakor bi bil skoz zaprta vrata pogledal Janez s tistim pogledom ko je naročal: Zaklenite, tako se ji je zdelo in roka da jo je bilo sram take molitve in je

ni premaknil. V njej se je dvignilo nepoznano hrepenenje, luč v roki se ji je tresla, desnica je popustila zapah in vsa plašna je Ančka zbežala v kamrico. Tamkaj je postavila luč na mizo in sedla na skrinjo.

“Moj Bog, kaj je to!”

(Dalje prihodnjič.)

Slovenskim rojakom v Chicagi naznanjam, da sprejemam zdaj nove

UČENCE ZA PIANO.

Sprejemam začetnike kakor tudi take, ki so se že učili drugje. Poučujem v slovenskem in angleškem jeziku po najmodernejši pianistični metodi. Poučujem v svojem stanovanju. Za osem ur na mesec zahtevam \$5.00. Garantiram za uspeh.

IVO RAČIČ,
1847 W. 22d St., Chicago, Ill.
Tel. Canal 98.

JUGOSLOVANI
ki nečejo pozabiti svoje matere in svoje družine ji morajo poslati **DENAR** predno nastopi zima in beda. Kadar pošiljate denar obrnite se name po cenik. Pošiljam **Krone—Dinarje—Dolarje** po najnižjih cenah. Prodajam šifkarte.—Opravljam vse bančne posle.—Sprejemam denarne Uloge in plačujem 4 proc. obresti.

EMIL KISS,
BANKIR
133 Second Ave., New York.

*****
DRUŠTVO SV. VIDA
STEV. 28
K. S. K. J.

Ima svoje edne nisočne seje na vsako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi Iverani, cor. St. Clair Ave. and 62nd Str. N. E.

Uradniki za leto 1924.
Predsednik, Anton Grdina 1053 East 62nd Street, tajnik, Joseph Russ 6517 Benna Ave. N. E.; zastopnik, Joseph Jgrin 1051 Addison Rd. W.; Društveni zdravnik Dr. J. M. Seliškar na 6127 St. Clair Avenue.

Novi člani se sprejemajo v društvo od 16-ga leta do 50-ga leta starosti in se zavarujejo za posmrtnino \$1000 500-ov ali 250.00 noče društvo plačuja \$6.00 te lenske bol. potpore.

Naše društvo sprejme tudi otroke v Mladinski oddelk od 1 do 16 leta starosti in se zavarujejo \$100.00: Otroci po 16 letu starosti prestopijo k aktivnim članom in se zavarujejo od \$250.00 do \$1000.00 plačevanje društvenih asep. pri sejah od 1 ure dep. in do 5 ure pop.

Novi člani in članice morajo biti preiskani od zdravnika naj kasneje do 15 dne vsacega meseca.

Za vse nadaljnja pojasnila se obrnite na zgori imenovane uradnike.

*****
HARMONIKE!

Izdelujem in popraviljam vsakovrstne harmonike, bodisi kranjskega ali nemškega tipa. Vsa dela izvršujem zanesljivo in točno, po najnižjih cenah.

Istotako izvršujem tudi krasne oltarčke za v sobe, ki se jih lahko z električno svetlavo razsvetlji.

Se priporočam rojakom širom Amerike.

ANTON BOHTE,
3626 E. 82nd St., Cleveland, O.
*****
Telefon: Canal 6319.

MATH KREMESEC
mesar
Priporočam Slovincem in Hrvatom moje dobre in okusne mesnice.
Vsaki dan sveže meso, kakor tudi
— prave kranjske klobase — doma delane vedno na razpolago.
1912 W. 22nd St., Chicago, Ill.

OGLASI V “EDINOSTI” SO NAJCENEJŠI.

Društvo Sv. Cirila in Metoda šte. 18 S. D. Z. v Clevelandu, O.

V društvo se sprejemajo člani od 16 do 55. leta. Za smrtnino se lahko za varuje za \$150, \$300, \$500, \$1000, \$1500 in za \$2000. Rojaki ne odlašajte, ampak pristopite k društvu še danes. Naše društvo Vam nudi najlepšo priliko, da se zavarujete za slučaj nesreče.

Za vsa pojasnila se obrnite na društvene uradnike.

Predsednik Rudolf Cerkvonik, podpredsednik Jožef Zakrajšek, tajnik John Vidervol (1153 East 61st Street, Cleveland, Ohio), zapisničar Jos. B. Zaveršek, blaginjak Anton Bašča; nadzorniki: Anton Strniša, Jos. Zakrajšek, Viktor Kompare.

Društveni zdravnik: Dr. J. M. Seliškar.

Zastavonoša: John Jerman, Društvo zboruje vsako drugo nedeljo v mescu v šolski dvorani.

Pozor!

— Kadar potrebujete raznega pohištva, obnite se na mene. V zalogi imam najfinejše postelje in modroce. raznovrstne peči za plin, olje in premog. Prodajam tudi vsakovrstno orodje za vse rokodelske stroke. Ravno tako imam v zalogi tudi vse avtomobilske potrebščine, kakor tudi vse potrebne predmete za napeljavo elektrike. Svoje blago razpošiljam po celi Ameriki. Pišite še danes po naš cenik!

A. M. KAPSA
(General Hardware store)
2000 - 2004 Blu Island Ave
Cor. 20th St.
CHICAGO, ILL.

Povabljeni ste

da pridete v našo trgovino in si ogledate naše nove vzorce oblek za jesensko in zimsko sezono.

Moške in fantovske obleke v najnovejših “stylil” po novih znižanih cenah. Fantovske in moške obleke z dvojnimi hlačami prodajamo sedaj po:

\$30.00,
\$35.00,
\$40.00 in višje.

Posebna vrednost pa je v moških površnih sukunjah za jesensko in zimsko sezono, v najnovejšem “double breasted style” katere dobite sedaj za: \$15.00, \$20.00, \$25.00, \$30.00 in višje.

Pridite k nam in izberite si iz dobrih oblek najboljšo obleko.

Naša trgovina je od prta vsak torek, četrtek in soboto zvečer.

NAŠA TRGOVINA JE ODPRTA VSAKO NEDELJO DOPOLDNE.

JELINEK & MAJER
Corner Blue Island Ave. and 18th Street.

DEKLA ANČKA.
(Dalje.)
Napisal F. S. Finžgar.

“Kamor hočete, vsi smete iti! Nisem siten gospodar.”

Janez je pogledal Ančko, pogled je ujel tudi Miha in ga je razumel. Takrat mu je šinila hudobna misel v glavo.

Kaj hitro je družina opravila v hlevu in kuhinji. Potem so storili, kakor jim je dovolil Janez: Špela je šla k omoženi sestri, Reza k materi, Lukec se je napotil v hrib nastavljat jerebom zanke, Miha pa v gostilno. Edino Ančka je šla k nauku, Janez je varoval.

Dobro temačno je že bilo, ko se je vrnila Špela, za njo Reza in zadnji Lukec z raztrgano hlačnico. Janez ni rekel nikomur žal besede. Sam je vrdeval, napajal in pokladal ter žvižgal židane volje.

Ko so odmolili po večerji rožni

venec, je stopil Janez sred hiše, iztegnil levo, iztegnil desno roko, zazelal in si pokrtil kastorec.

“Veste kaj, ves dan sem bil kakor privezan, vi ste se veselili. Sedaj stopim h krčmarju med može, da zvem, kaj so sklenili v srenji. Vi pojdite počivat in zaklenite mi.”

Ob zadnji besedi je pogledal Ančko, ki je povelje in pogled razumela, in je odšel.

Dekli sta posedeli v kuhinji pri Ančki, ki je pospravljala in potem

HISA NA PRODAJ

Proda se štiri nadstropna hiša, ki ima krasno iz kamna zidano pročelje, spodaj trgovina, zgoraj in zadaj pa je prostora za šest stanovanj. Sedajna najemnina nosi \$1800.00. Hiša nima sicer napeljane gorkote, ima pa že pripravo za greti hišo. Najemnina se lahko zdatno zyiša.

Hiša se nahaja na 2007 Blue Island avenue.

Cena hiši je: 12,000.00. Kupi se lahko na poljubne pogoje.

Za vsa pojasnila vprašajte na telefonično številko: Randolph 6624.

HISA NA PRODAJ
blizu slovenske cerkve.
Dvonadstropna, v vsakem nadstropju po šest sob, kopalnica in električna razvestljava:
\$3000.00.
Za nadaljna pojasnila vprašajte v uredništvu “Edinosti”, 1849 W. 22d St., Chicago, Ill.

SLAVNEMU OBČINSTVU naznanjam, da popraviljam in napeljujem vedne in plinove cevi, kakor tudi izvršujem vsa dela, ki spadajo v plumbarsko stroko. — Pred vsem si zapomnite, da jaz izvršujem vsa dela najboljše in za najnižjo ceno.

Nadar potrebujete naše pomoči, pokličite nas po telefonu, ali pa če pridete osebno na:

JAMES A. JANDOS,
2042 W. 22nd St, near Hoyne Ave., Chicago, Ill.
Tel.: Canal 4108

FRANK SEDLAK'S SONS
Izvršujemo
VSA ZIDARSKA DELA.
Kadar mislite graditi svoje domove ali kako drugo poslopje, obrnite se na nas, da Vam damo svoj nasvet.

2448 South Lawndale Ave.,
CHICAGO, ILL.
Phone: Lawndale 250.

SLOV. KAT. PEVSKO DRUŠTVO “LIRA”

Slov. kat. pevsko društvo “Lira”, Cleveland, Ohio. — Predsednik: Anton Grdina, 1053 E. 62nd St. — Pevovodja in podpredsednik: Matej Holmar, 1109 Norwood Rd. — Tajnik: Ignacij Zupančič, 6303 Carl Ave. — Blaginjak: Frank Matjašič, 6526 Schaifer ave. — Kolektor John Stele, 6713 Edna Ave.

Pevske vaje so v torek, četrtek in soboto ob pol 8 uri zvečer.
Seje vsak prvi torek v mesecu v stari šoli sv. Vida.